

LA DISSECCIÓ DELS CONTES I MITES

A la recent presentació a la 22, Damià Bardera (1982) atacà despietadament aquella literatura generacional «jove, desmenjada, *cool*, guai, urbanitat prefabricada, d'inofensivitat moral i biografisme encobert» que domina els catàlegs d'editorials comercials. L'escriptor gironí sembla legitimat en aquesta crítica, car no trobem rastre d'aquest capteniment en la seva creixent trajectòria narrativa. Els seus llibres, més que nedar, surfegeen a tot gas contra aquest corrent: predilecció per infants i vells, efectiva, atàvica, salvatge, rural, amb personatges anòmics i de distància radical respecte a qualsevol biografia benpensant.

El seu anterior llibre *Fauna animal*, recull d'una seixantena de microrelats interconnectats i ambient rural, mantenen una contundència poc freqüent entre el pinso liofilitzat que s'adquireix a les llibreries, i convidava a experimentar sensacions inquietants. Pocs mesos després, i en el conjunt d'un projecte literari amb voluntat de coherència, i sota la forma de literatura condensada, ens presenta un altre conjunt de relats de major extensió, on trobem, al bell mig “Els espantaocells”, que dona títol al llibre. La formació filosòfica de l'autor, i una certa pulsó perfeccionista, porta a crear una estructura de vocació cabalística: 16 minicontes, un macrorelat que exerceix d'eix central, i altra volta, 16 contes més, en una arquitectura simètrica que pivota al damunt de la història central, un monòleg de veu kafkiana i efectes al·lucinògens. Els 33 relats són una mostra de literatura atàvica, una incisió profunda en els contes infantils tradicionals (l'aneguet lleig, Blancaneus, els tres óssos, les set cabretes, el flautista

d'Hamelin,...) amb altres de més contemporanis (pirates del Carib, la núvia cadàver, els micos guionistes dels Simpson,...) amb referències a mites convencionals (el rei Artús, Peter Pan, princeses i prínceps,...) que combina amb mostres de cruent costumisme contemporani i esquitxa amb una profusa violència. Tot plegat, una dissecció dels mecanismes narratius inoculats al subconscient col·lectiu en forma de contes morals, i que ens mostra la lletjor, sang i entranyes dels propis mites, que el mateix escriptor gironí ja ens compara poèticament, en una de les narracions, amb la traumàtica experiència de remenar per dins una granota en una classe de ciències naturals.

El resultat és una pertorbació aclaparadora. *Els homes del sac* resulta una lectura incòmoda, bruta, escatològica, i que tanmateix desperta l'hipnòtic instint morbós en el lector i que implica un fort impacte estètic i intel·lectual. Bardera no deixa indiferent. Cal ser un crític brillant com Lluís Muntada, un dels seus lectors més preparats, per desentrellar ponderadament aquest univers narratiu que manté concomitàncies amb *outsiders* de l'estil del barceloní Javier Tomeo o, poèticament, d'Enric Cassasses. Això, esclar, fa que Bardera esdevingui una de les veus més interessants, més potents (en potència i potencialitat) del panorama literari actual. I això, com no podia ser d'una altra manera, la podem trobar en una col·lecció agosarada com La Cram, el segell narratiu de l'editorial vilanovina El Cep i la Nansa.

Els homes del sac, per tant, és una lectura recomanable per a lectors exigents i amants de les emocions fortes.